

"איגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם" תכנית לימודים מעודכנת וקריטריונים להסמכה

חברי הועד המנהל של האיגוד

MIHA, R.Na, CI.H	מיכל קירש, יו"ר האיגוד
MIHA, CI.H, N.D	דנה ביק שנוני
MIHA, CI.H, N.D	איציק כהן
MIHA, CI.H, N.D	יפה ברמץ חמוטל
MIHA, N.D	אסף קורן, מנכ"ל עיל"ם

מבוא:

העמותה הישראלית לצמחי מרפא ביקשה לגבש תא שיהווה איגוד מקצועי בר קיימא, אשר ישמש כגוף מפקח על העיסוק וההכשרה של מקצוע רפואת הצמחים בארץ, ויהווה לובי מקצועי פוליטי וחברתי, זאת לטובת העוסקים במלאכה ולטובת המטופלים המגיעים לבקש את עזרתנו.

העמותה הישראלית לצמחי מרפא רואה באיגוד המקצועי, את דור ההווה והעתיד של העוסקים במלאכת רפואת הצמחים. מתוך כך, מצאנו שיש צורך וחשיבות רבה ביצירת הכוונה וקביעה של מידות למסלולי הלימודים למקצועות המטפל בצמחי מרפא בישראל. לשם כך התכנסנו ועיצבנו שוב את המלצותינו, בתקווה כי נוכל ליצור מערכת יחסים פורה, איכותית ומושכת בין האיגוד ובין המכללות המובילות בישראל, התלמידים הבוגרים והעוסקים במלאכה.

התוכנית הנוכחית משקפת את הדרישות כפי שהן נכונות ומוסכמות בעינינו נכון להיום. בהמשך, בהתאם להתקדמות תהליך הרגולציה המתקיים מול משרד הבריאות וכנסת ישראל, ובהתאם להמלצות מקצועיות אחרות יתכן וישתנו התנאים והדרישות להכשרת ההרבליסט.

שאיפתנו היא שגם ללא לחצים רגולטוריים חיצוניים, תכנית הלימודים תתפתח ותתרחב מדי שנה באופן עצמאי על ידי כל מכללה, כאשר נראה בעין יפה באם שינויים אלו יהיו בהתאמה לרוח המקצועית אותה מקדם האיגוד ובשיתופו. כמו כן, אנו רואים בהמשך הכשרתו והתפתחותו של המטפל לאחר סיום לימודיו, הכרחי ומקוים, ומקווים לעצב את האיגוד המקצועי כפלטפורמה מובילה שתאפשר התפתחות שכזו.

מסלול הכשרה מומלץ לשנת הלימודים הנוכחית (התשע"ה)

* התוכנית מיועדת לשלוש-ארבע שנות לימוד.
* היקף התוכנית 1410 שעות לימוד אקדמיות לפחות.

תוכנית לימודים רב שנתית להכשרת מטפלים ברפואת צמחים קלינית

מדעים כלליים -סה"כ 500 שעות

אנטומיה פיזיולוגיה
בדיקות מעבדה
פתולוגיה + אבחנה מבדלת ופתו-פיזיולוגיה
פרמקולוגיה
כימיה אנאורגנית, כימיה אורגנית וביוכימיה
מידענות רפואית
החייאה

תזונה - לפחות 70 שעות

יסודות המזון
ויטמינים ומינרלים - היכרות בסיסית
קבוצות המזון השונות (דגנים/ קטניות/ אגוזים/ זרעים/ מזון מהחי וכו)
מבוא לתזונה טבעית

רפואת צמחים, תיאוריה - סה"כ 270 שעות

1. מבואות, 30 שעות מינימום. התכנים בפרק זה כוללים:
היסטוריה ופילוסופיה של רפואת צמחים: אתנובוטניקה ומסורות/ מודלים שונים ברפואת צמחים (סינית/ איורודית/ אונאני טיב/ אינדיאנית/ אינטגרטיבית)
פעילות רפואית של צמחי מרפא: פרמקודימיקה ופרמקוקינטיקה
פיטוכימיה: מטאבוליטים משניים בצמחים
הכרת חומרי הרפואה ברפואת צמחים: רישום שמות בוטנים, השימוש באפליקציות שונות בצמחי מרפא וסטנדרטים מודרניים, קלסיפיקציות ושימוש פרמצפטי
מבוא לבוטניקה: טקסונומיה, חלקי הצמח השונים ומשפחות צמחים מרכזיות
2. רקיחה וסטאז' רוקחי, 20 שעות מינימום.
3. סיורים בשטח לזיהוי וליקוט, 20 שעות מינימום.
4. מטריה מדיקה, 200 שעות מינימום, היקף של 200 צמחים לפחות לאורך שנתיים של לימוד.

מיומנויות קליניות ברפואת צמחים, אבחנה ושיטות מחקר -סה"כ 200 שעות

פתולוגיות ואסטרטגיות טיפול
תשאול, היסטוריה רפואית (אנמנזה)
ניתוח מקרים ודיון קליני
אבחנה מבדלת (מודרנית / מסורתית)
ניתוח בדיקות מעבדה
בדיקה לצורך אבחון מסורתי ופענוח הממצאים
ניהול התיק הרפואי
עקרונות הפורמולציה
הלימוד כולל תרגולים, השתתפות פעילה בניתוח מקרים ודיון קליני, ומיומנויות יעוץ

התמחות קלינית (סטאז') - סה"כ 170 שעות

- ההתמחות תתבצע תחת פיקוח של הרבליסט קליני מוסמך אשר חבר באיגוד המקצועי, או חבר באיגודים המוכרים על ידי האיגוד המקצועי.
- על המנחה להיות בעל ניסיון של כחמש שנות עבודה לפחות בתחום רפואת הצמחים.
- על האסיסטנטים בהתמחות להיות בעלי ניסיון מקצועי בתחום של כשנה לפחות.
- על כל תלמיד לפגוש במהלך שנת הסטאז' עשרה מטופלים לפחות, שיטופלו בצמחי מרפא. כל טיפול חייב להתבצע בפיקוחו של מנחה הסטאז' או של המרצה. שאר שעות הלימוד בשנה השלישית יהיו מורכבות מדיון קליני, שיטות אבחון, אבחנה מבדלת, מחקר קליני, התמחות במרכזים רפואיים רלוונטיים או פעילויות קליניות רלוונטיות אחרות שתוכר על ידי האיגוד.
- 150 שעות מתוך השעות המוזכרות של ההתמחות יערכו במסגרת קליניקות מודרכות ומונחות בקמפוס המכללה או במסגרת בית חולים/ קופת חולים ותחת פיקוח מקצועי של מנחה הסטאז'.
- 25 שעות מתוך סך ה-170, יכולות להיות מגולמות בעבודת גמר באחד מהאופנים הבאים:
 1. ארבעה תיקי מטופלים המבוצעים בבית ומקבלים הדרכה מלאה מהמנחה על כל שלבי הטיפול.
 2. עבודת מחקר על פתולוגיה נבחרת המתבססת על עבודות קליניות, הכוללת: סקירת אסטרטגיות טיפול מהספרות הקנונית ברפואת צמחים, סקירת צמחים רלוונטיים בהתחשב במחקר מודרני, הצעות לפרוטוקולים טיפוליים בצמחים.
 3. עבודה המשלבת בין שני הסעיפים המוזכרים לעיל.

אתיקה, ניהול קליניקה ותכנון עסקי, התפתחות אישית – סה"כ 200 שעות

אתיקה ויחסי מטפל מטופל - 20 שעות מינימום
ניהול קליניקה ותכנון עסקי -20 שעות מינימום
אורח חיים והעצמה אישית ומקצועית – 160 שעות מינימום

המלצות נוספות, פירוט והנחיות לפרקים המוזכרים מעלה

מטריה-מדיקה:

על התלמיד להכיר לפחות 200 צמחי מרפא עיקריים, כולל הנושאים הבאים ביחס לכל צמח :

- שמות בוטניים ועממיים, כולל משפחות בוטניות
- חלק הצמח בשימוש רפואי
- אתנובוטניקה
- מרכיבים פעילים עיקריים
- פעילות רפואית
- התוויות, התוויות נגד וזהירות
- אינטראקציות ידועות עם תרופות במידה ויש
- אלרגיות ורגישויות
- רעילות, עוצמת פעילות ותופעות לוואי
- בטיחות שימוש בהריון והנקה
- פארמקוקינטיקה ופארמקודינמיקה
- אופני שימוש ומינונים
- איכויות, טעמים ואנרגטיקה
- מחקרים וסקירה מהספרות המקצועית
- מעמד חוקי בארץ ובעולם ורשימות הצמחים של משרד הבריאות

עקרונות הפורמולציה:

- התאמת צירופי צמחים על פי תמונה קלינית ואבחנה מבדלת
- שילובי צמחים
- היררכיות
- מודיפיקציות וקביעת מינון
- פורמולות פטנט

אורח חיים והעצמה אישית ומקצועית:

פרק זה רצוי שיכלול אחד או יותר מהתחומים הבאים:
פרחי באך, טאי צ'י, ארומתרפיה, צ'י קונג, מדיטציה, מודעות אישית, דמיון מודרך, הילינג, שיטות טיפול בגוף-נפש, יוגה, פילוסופיה סינית, קואצ'ינג, הומוטוקסולוגיה, אורתומולקולריה, תזונה סינית, מבוא לפסיכולוגיה, אבחנת לשון, פסיכופתולוגיה, פסיכולוגיה התפתחותית.

שעות לימוד:

- הגדרת שעות הלימוד המוצעות במסמך זה, הן לפי חישוב מקובל של שעות לימוד אקדמיות.
- על שעות הלימוד של החלקים המעשיים, בהם מיומניות קליניות, סטאז', יחסי מטפל מטופל, להילמד במסגרת הרצאות פרונטליות בלבד.
- 100 שעות לכל היותר מתוך שעות הלימוד של התיאוריה ברפואת צמחים, יכולות להילמד במסגרת שאינה בהרצאות פרונטליות (כמו לימודי בית או לימודים מכוונים), ובתנאי שהן מגובות בבחינות/ לומדה/ עבודות להגשה/ תרגולים. על יתר השעות להילמד בהרצאות פרונטליות בלבד.

סגל הוראה:

- על המנחה בהתמחות להיות בעל ניסיון מקצועי בתחום של 5 שנים לפחות. על האסיסטנט בהתמחות להיות בעל ניסיון מקצועי בתחום של שנה אחת לפחות.
- על המנחה בפרק של מיומנות קלינית להיות בעל ניסיון מקצועי של שלוש שנים לפחות.

סיכום מסגרת ההכשרה המקצועית לתוכניות הלימוד

שעות לימוד אקדמיות	פרק הלימוד במסגרת התוכנית
500	מדעים כלליים
מינימום 70	תזונה
מינימום 20 מינימום 20 <u>מינימום 160</u> 200	אתיקה ויחסי מטפל מטופל ניהול קליניקה ותכנון עסקי התפתחות אישית סה"כ סעיף זה
30 20 200 <u>20</u> 270	רפואת צמחים - תיאוריה מבואות רקיחה וסטאז' רוקחי מטריה מדיקה סיורים בשטח סה"כ סעיף זה
200	מיומנות קלינית ברפואת צמחים, אבחנה וסקירת מחקרים
170	התמחות קלינית
1410	סך כל היקף תכנית הלימודים

מדיניות לגבי תנאי הקבלה לאיגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם

קבלה לאיגוד הינה על פי אמות המידה המקובלות באיגודים מקצועיים מקבילים בעולם, וזאת במטרה להציב סטנדרטים מקצועיים אשר יתרמו לקידום מעמד רפואת הצמחים הקלינית בישראל.

האיגוד פותח שערו לאנשי המקצוע מאסכולות שונות (נטורופתיה, רפואה סינית וכדומה), ומזמין את העוסקים ברפואת צמחים קלינית לפנות ולהתקבל כחברים לשורותיו.

תנאי הקבלה לשנת הלימודים הקרובה (התשע"ה)

1. הצגת דיפלומה המעידה על סיום בהצלחה של מסלול הכשרה ברפואת צמחים קלינית או בנטורופתיה/ רפואה סינית/ איורוודה. במקביל לדיפלומה יצורפו אישורים על המסלול מטעם המוסד או המכללה ופירוט שעות הלימוד כנדרש. בוגרי רפואה סינית אשר עברו את מבחני ההסמכה של האיגוד ונושאים בתואר Dip. C.M (I.A. TCM) זכאים לחברות באיגוד ללא מבחני הסמכה נוספים.
2. במקרים בהם מסלול הלימוד אשר המכללה הציגה, אינו עומד בדרישות איגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם, ו/או במקרה בו ההכשרה נעשתה במספר מוסדות ולאורך מספר רב יחסית של שנים, נדרשת הצגת סילבוס של מסלול הלימודים הנ"ל על נייר רשמי של המוסד בו נערכה ההכשרה וחתום בידי נציג המוסד המדובר.
3. קנדידט אשר המכללה בה למד לא עברה הליכים אלו, יפנה לוועדת חריגים שתתכנס על פי הצורך ותבחן את הנתונים והבקשות לגופן.
4. בכל מקרה אחר ניתן לפנות לאחד המוסדות בעלי תכנית לימודים אשר עומדת בקריטריונים של האיגוד, ולהשלים את הנדרש או להגיש בקשה לוועדת הקבלה של האיגוד.

תנאי הקבלה תחת ועדת הקבלה:

1. הצגת דיפלומה המעידה על סיום בהצלחה של מסלול לימודים רלוונטי.
2. הצגת סילבוס של מסלול הלימודים הנ"ל.
3. שני מכתבי המלצה מאנשי מקצוע כאשר אחד מהם לפחות הינו קלינאי העוסק ברפואה משלימה הלכה למעשה. רצוי שאחד מהממליצים יכיר באופן ישיר את עבודתו ויכולתו של הקנדידט.
4. ראיון אישי ע"פ תיאום מראש.
5. חיוב בהוראות ועדת הקבלה על השתתפות במסלולי הוראה נוספים, באם נדרש, להשלמת החסר.

מדרג החברויות באיגוד

1. מטפל שסיים ולמד במכללה שתנאי הלימוד בה תואמים לתוכנית המוצגת כאן, יתקבל לאחר בדיקה כ"חבר מן המניין" באיגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם, בכפוף לתנאי הקבלה.
 2. לאחר התמחותו של החבר מן המניין וצבירתם של התנאים אשר מוזכרים מטה, יתקבל החבר מן המניין כ"חבר בכיר באיגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם"
 3. מסגרת וקריטריונים להתמחות לשם קבלה כ"חבר בכיר" באיגוד המקצועי:
 - א. צבירת 350 שעות טיפול במסגרת קליניקה פרטית, או במסגרת מרפאות ציבוריות (קופות חולים ומרפאות בבתי חולים).
 - ב. על מפגשי הטיפול להיות מתועדים בצורה נאותה.
 - ג. על 100 השעות הראשונות מתוך ה-350 המוזכרות להיות מגובות בסופרויז'ן/ הדרכה מקצועית/ מנטורינג, בפורמט של סופרויז'ן אישי או קבוצתי.
 - ד. רשימת המנחים והמוסדות אשר הנחייתם נמצאה נאותה ע"י האיגוד, תתפרסם באתר של עיל"ם.
 - ה. ביקורת של ועדת ההסמכה ומעבר על יומנים ותיקי המטופלים של המטפל (מעמד הבוחן מטעם ועדת ההסמכה הוא של מנחה מקצועי, ועל כן ייחשב הדבר למנהל תקין והתנהלות אתית הולמת הן ברמת סודיות רפואית והן ברמת ההליך).
 - ו. האיגוד המקצועי לוקח על עצמו לעשות ככל יכולתו על מנת לספק מסגרות מסובסדות של הנחייה עבור מטפלים מן המניין. פרטים על סדנאות קבוצתיות יפורסמו באתר עיל"ם ויתקיימו בהתאם לביקוש ולצורך.
 - ז. כנסים מקצועיים של עיל"ם יחשבו כשעות השתלמות המוכרות כשעות התמחות.
- מטפלים ותיקים אשר סיימו את לימודיהם עד שנת 2004, יתבקשו להגיע לוועדת חריגים לשם קיצור התהליך.

מבחן הסמכה

האיגוד שם לעצמו כמטרה לבחון, בשיתוף עם המכללות, את הסטודנטים במבחן ארצי מסכם אשר יהווה חותמת סופית להסמכת המטפל ולקבלתו לאיגוד. ברגע שייכתב מבחן שכזה, ישתנה תהליך הקבלה לאיגוד והמבחן יהווה את האישור הסופי לחברות באיגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם.

תשלומים:

1. מכללות אשר יבקשו להיות חברות באיגוד ההרבליסטים, יבוקרו על ידי נציגי האיגוד ולאחר האישור הרשמי יפקידו צ'ק על סך 1500 ₪ עבור העמותה הישראלית לצמחי מרפא. לאחר מכן תוכל המכללה לפרסם את עובדת חברותה באיגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם. האיגוד מצידו יפרסם כי תוכנית הלימודים של המכללה עומדת בקריטריונים של האיגוד.

2. מטפלות אשר מבקשים להצטרף לאיגוד, ועמדו בתנאים להכרה כ"הרבליסט קליני", יפקידו תשלום של 290 ש"ח עבור חברות באיגוד או כל סכום אחר שיקבע על ידי העמותה הישראלית לצמחי מרפא או על ידי האיגוד המקצועי שלה.

כל תשלום יגבה על פי מספר החודשים הנותרים עד לסיום השנה הקלנדרית הנוכחית. בכל מקרה של הנפקת תעודה וקבלה ראשונית לאיגוד ישלם החבר המצטרף 80 ₪ עבור דמי טיפול והנפקת תעודה.

אנשי קשר:

הגב' מיכל קירש, יו"ר האיגוד המקצועי של עיל"ם.

kirshmichal@gmail.com

054-4737097

הגב' יפה ברמץ חמוטל, חברת הוועד המנהל של האיגוד ומזכירת העמותה.

herbalists@herbology.org.il

050-5269106

מר אסף קורן, מנכ"ל העמותה הישראלית לצמחי מרפא.

asafherbs@gmail.com

052-4874204